

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

20 iulie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Țurcan Anatolie, Cobzac Elena, Guzun Ion, Boico Victor

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursurilor ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta și de către avocatul Șteliman Serghei în numele părții vătămate Rogut Vasile, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 ianuarie 2021, în cauza penală privindu-l pe

Popa Ion XXXX, născut la xxxxxx, originar și domiciliat în s. xxxxx, r-nul xxxxx.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 02.02.2018 – 22.09.2020 (prima instanță);
2. 17.10.2020 - 26.01.2021 (instanța de apel);
3. 19.04.2021 – 20.07.2021 (instanța de recurs ordinar).

Asupra recursurilor ordinare în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 22 septembrie 2020, Popa Ion a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 166¹ alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de amendă, în mărime de 900 unități convenționale, ce constituie la momentul comiterii faptei suma de 18000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice și de a exercita atribuțiile autorităților publice pe un termen de 3 ani.

De asemenea, a fost dispusă încasarea din contul lui Popa Ion în beneficiul statului, suma de 2182 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare.

1.1. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că Popa Ion, exercitând funcția de membru al gărzii populare instituită pe lângă Primăria orașului Orhei în baza deciziei Consiliului orașenesc Orhei nr.12.22 din 13.10.2011, încadrat prin ordinul din 27.09.2016 și fiind în virtutea acestor atribuții funcționale persoană care, de facto, exercita atribuțiile unei autorități publice, având ca sarcină de bază asigurarea securității și apărarea intereselor legitime ale cetățenilor, susținerea pe toate căile a organelor de drept în acțiunile de menținere a ordinii publice, de prevenire și reprimare a infracțiunilor și contravențiilor, încălcând prevederile: art.

3 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, adoptată la Roma la 04 noiembrie 1950, la care Republica Moldova a aderat la 12.09.1997, conform căruia, nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante; Convenției ONU împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, adoptată la New York la 10.12.1984, care în Republica Moldova a intrat în vigoare la 28.12.1995 și conform căreia nici o împrejurare excepțională, oricare ar fi ea, nu poate fi invocată pentru a justifica tortura, pedepsele sau tratamentele cu cruzime, inumane sau degradante; art. 24 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994, conform căreia nimeni nu va fi supus la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane ori degradante; art.8 lit. b), c), d) din Legea nr.1101-XIII din 06.02.1997 cu privire la gărzile populare care prevede că în obligațiile membrului gărzii populare intră să apere onoarea, demnitatea, drepturile și interesele legitime ale cetățenilor, să dea dovadă de tact și politețe în exercițiul funcțiunii; să-și facă conștiincios datoria pe sectorul încredințat; să cunoască și să respecte cu strictețe legislația în vigoare; pct.4), 5) lit. a), pct.23 lit. b), c) și d) din Regulamentul cu privire la activitatea gărzii populare a orașului Orhei, aprobat prin Decizia Consiliului orașenesc Orhei nr.1.13 din 12.02.2016, care îl obligau să activeze în baza principiului legalității, apărării drepturilor și libertății fundamentale ale cetățeanului, umanismului; asigurarea securității și apărării intereselor legitime ale cetățeanului; să apere onoarea, demnitatea, drepturile și interesele legitime ale cetățenilor, să dea dovadă de tact și politețe în exercițiul funcțiunii; să-și facă conștiincios datoria pe sectorul încredințat; să cunoască și să respecte cu strictețe legislația în vigoare; fiind instruit în calitate de membru al gărzii populare a orașului Orhei să-și desfășoare activitatea pe baza respectării stricte a legilor, să nu aplice forța fizică, decât pentru curmarea infracțiunilor, pentru înfrângerea rezistenței opuse cerințelor legale, dacă metodele non-violente nu asigură îndeplinirea obligațiilor ce le revin, să respecte Constituția și legile Republicii Moldova, să nu aplice acte de tortură, tratamente sau pedepse inumane sau degradante, în orice circumstanță s-ar afla, să nu recurgă la forță cu excepția cazurilor de necesitate absolută și numai în măsura necesară atingerii unui obiectiv legitim, contrar celor stipulate, a săvârșit fapte ilegale care au provocat lui Rogut Vasile leziuni corporale și suferințe fizice în următoarele circumstanțe:

Popa Ion, fiind membru al gărzii populare instituită pe lângă Primăria orașului Orhei și respectiv, fiind o persoană care, de facto, exercita atribuțiile unei autorități publice, la data de 23 octombrie 2016, aproximativ la ora 23:00, aflându-se pe strada Vasile Lupu din or. Orhei și fiind antrenat în serviciul membrilor gărzii populare, în rezultatul unui conflict verbal avut loc cu Rogut Vasile, fără temei și necesitate, i-a aplicat ultimului o lovitură cu pumnul în regiunea capului, fapt de la care acesta și-a pierdut cunoștința. Potrivit raportului de expertiză nr.122/D din 19.05.2017, la

Rogut Vasile au fost depistate vătămări corporale neînsemnate sub formă de echimoză pe față, care a fost provocată de la acțiunea traumatică a unui obiect contondent dur, care putea fi pumnul, posibil dintr-o singură lovitură, leziune care corespunde timpului și circumstanțelor indicate.

Prima instanță a calificat acțiunile inculpatului Popa Ion în baza art.166¹ alin. (1) Cod penal, după indicii calificativi - cauzarea intenționată a unei dureri sau a suferinței fizice ori psihice, care reprezintă tratament inuman ori degradant, de către o persoană publică sau de către o persoană care, de facto, exercită atribuțiile unei autorități publice.

2. Sentința primei instanțe a fost contestată cu apel de către avocatul Dolgu Natalia în numele inculpatului Popa Ion, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Popa Ilie să fie achitat de sub învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 166¹ alin. (1) Cod penal.

În argumentarea apelului, apelantul a invocat că:

- prima instanță și-a întemeiat sentința de condamnare exclusiv pe declarațiile părții vătămate Rogut Vasile, ignorând prevederile art. 389 alin. (1) Cod de procedură penală, potrivit cărora vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii urmează a fi confirmată prin ansamblul de probe cercetate în instanța de judecată,

- prima instanță la judecarea cauzei date, n-a rezolvat fondul cauzei, a dat apreciere superficială unor probe obiective și subiective, fără a le aprecia în ansamblu, fără să dea apreciere la toate cele indicate totodată nu au fost aplicate corect normele de drept material și procedural;

- nici unul din martorii audiați în ședința de judecată nu au declarat că ar fi văzut sau auzit că, inculpatul Popa Ion să-l lovească pe Rogut Vasile. Mai mult, martorii Bocancea Alin, Golovei Cristian și martorul acuzării Jucov Dorin au declarat că partea vătămată era agresivă și avea un comportament inadecvat față de ultimii;

- inculpatul a declarat că nu a aplicat careva lovituri părții vătămate, ci doar l-a împins în timp ce ultimul încerca să-l lovească pe colegul său Bocancea Alin, cu atât mai mult nu a aplicat careva tratament inuman sau degradant față de partea vătămată, iar declarațiile inculpatului nu au fost combătute de către acuzarea de stat prin careva probe certe și incontestabile;

- probele la care face trimitere prima instanță în sentință, nu confirmă că inculpatul a aplicat careva tratament inuman sau degradant față de partea vătămată și nici nu confirmă faptul că inculpatul în situația dată a acționat cu titlu oficial în cadrul conflictului cu partea vătămată;

- între inculpatul Popa Ion, martorii Bocancea Alin și Golovei Cristian și partea vătămată anterior a avut loc un conflict referitor la defrișarea unui copac de către Rogut Vasile, iar acesta le purta pică încă de la situația precedentă;

- nu s-a demonstrat că partea vătămată ar fi avut careva suferințe psihice, ca probă nu au fost administrat vreun raport de expertiză psihologică, o concluzie a unui psiholog sau cel puțin declarațiile martorilor care să confirme acest fapt;

- latura subiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 166¹ alin. (1) Cod penal, prezumă comiterea cu intenție directă a unor acțiuni menite să trateze victima cu dispreț, ceea ce lipsește cu certitudine în acest caz;

- pentru a cădea sub incidența art. 166¹ alin. (1) Cod penal tratamentul aplicat victimei trebuie să depășească un anumit „*prag de gravitate*”, iar tratamentul inuman ori degradant constituie nu o simplă brutalitate, ci este suficient de gravă, iar dacă persistă îndoieli privind suficiența de gravitate a tratamentului, răspunderea nu va fi aplicată în baza art. 166¹ alin. (1) Cod penal;

- un tratament este estimat ca inuman dacă a fost premeditat aplicat ore în șir și a cauzat fie vătămare corporală fie suferințe fizice sau psihice profunde, iar pentru a fi calificat, astfel violența trebuie să fie de natură să provoace tulburări psihice sau să fie de natură umilitoare, înjositoare. În cazul în care constrângerea exercitată asupra victimei nu adoptă forma tratamentului inuman sau degradant, fapta nu va putea fi calificată în baza art. 166¹ alin. (1) Cod penal.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 ianuarie 2021, a fost admis apelul declarat, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care a fost încetat procesul penal în privința lui Popa Ion în baza art. 166¹ alin. (1) Cod penal, deoarece fapta acestuia constituie o contravenție.

Popa Ion a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art. 78 alin. (1) Cod contravențional, și procesul contravențional a fost încetat, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere contravențională.

Instanța de apel a constatat că Popa Ion la data de 23 octombrie 2016, aproximativ la ora 23:00 min., aflându-se pe strada Vasile Lupu din or. Orhei și antrenat în serviciul membrilor gărzii populare, în rezultatul unui conflict verbal avut loc cu Rogut Vasile i-a aplicat ultimului o lovitură cu pumnul în regiunea capului cauzându-i vătămări corporale neînsemnate.

3.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că sentința primei instanțe nu corespunde rigorilor legislației procesual penale în vigoare, deoarece în acțiunile inculpatului Popa Ion nu sunt întrunite elementele constitutive a infracțiunii prevăzute de art. 166¹ alin. (1) Cod penal, lipsind latura obiectivă, în acțiunile ultimului fiind prezente elementele contravenției prevăzute de art. 78 alin. (1) Cod contravențional.

În acest sens, instanța de apel a indicat că însăși partea vătămată a declarat că, i-a fost aplicată o singură lovitură, iar conflictul dintre ei a durat în jur de 5-10 min., astfel lipsește elementul tratamentului inuman, care este estimat că, a fost premeditat

aplicat ore în șir și a cauzat fie vătămare corporală, fie suferințe fizice sau psihice profunde, iar potrivit raportului de expertiză judiciară nr.108a-2017 din 17.11.2017, fiind efectuată examinarea psihologică nu se constată date care ar confirma că, Rogut Vasile a suportat traumă psihologică (f.d. 84-86).

Instanța de apel a mai indicat că pentru a cădea sub incidența art. 166¹ alin. (1) Cod penal, tratamentul aplicat victimei trebuie să depășească un anumit „*prag de gravitate*” iar tratamentul inuman ori degradant constituie nu o simplă brutalitate ci este suficient de grav, iar dacă persistă îndoieli privind suficiența de gravitate a tratamentului, răspunderea nu va fi aplicată în baza art. 166¹ alin. (1) Cod penal.

Prin urmare, s-a mai invocat că în cazul în care constrângerea exercitată asupra victimei nu adoptă forma tratamentului inuman sau degradant, fapta nu va putea fi calificată în baza art. 166¹ alin. (1) Cod penal.

Conform raportului de expertiză judiciară nr.122/D din 19.05.2017, potrivit căruia, la Rogut Vasile s-a constatat: echimoză pe față, care a fost provocată de la acțiunea traumatică a unui obiect contondent, dur, care putea fi pumnul, posibil printr-o singură lovitură și mai puțin probabil de la căderea corpului de la propria înălțime, atât cât și automutilării, corespunde timpului și circumstanțelor indicate și se califică ca vătămare neînsemnată. Reieșind din localizarea leziunii corporale depistate posibil victima față de agresor se afla față în față (f.d. 69-70).

Potrivit raportului de expertiză judiciară nr.108a-2017 din 17.11.2017, rezultă că, Rogut Vasile este capabil să depună declarații pe caz. Reieșind din particularitățile psihologice individuale, Rogut Vasile nu prezintă semne de sugestibilitate mărită, nu manifestă tendința de a exagera, denatura evenimentele percepute, tendințe spre fantezie. În cadrul examinării actuale la expertizat nu s-au depistat careva particularități psihologice care ar putea provoca incapacitatea acestuia de a percepe corect semnificația incidentului. Efectuând examinarea psihologică nu se constată date care ar confirma, că Rogut Vasile, a suportat traumă psihologică (f.d. 84-86, vol. I).

Instanța de apel a indicat că din declarațiile părții vătămate și a martorilor, cât și concluziile rapoartelor de expertiză medico-legală care au stabilit prezența leziunilor corporale neînsemnate la partea vătămată, rezultă prezența în acțiunile inculpatului Popa Ion a elementelor contravenției prevăzute la art.78 alin. (1) Cod contravențional, adică, maltratarea sau alte acțiuni violente care au cauzat vătămare neînsemnată a integrității corporale.

Totodată, instanța de apel a stabilit că contravenția a fost comisă la 23.10.2016, ora 23:00. Astfel, în temeiul art. 30, 441 Cod contravențional a încetat procesul contravențional în privința lui Popa Ion.

De asemenea, instanța de apel a conchis că neîntemeiat s-a dispus încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare în sumă de 2182 lei.

În acest sens, instanța de apel a menționat că la caz au fost efectuate două expertize judiciare și anume: raportului de expertiză judiciară nr.122/D din 19.05.2017 în sumă de 320 lei și raportului de expertiză judiciară nr.108a-2017 din 17.11.2017 în sumă de 1862 lei, pentru care au fost suportate cheltuieli în sumă totală de 2182 lei, însă aceste rapoarte au fost întocmite până la intrarea în vigoare a modificărilor efectuate la art. 143 Cod de procedură penală și anume până la data de 09.02.2018 și astfel aceste cheltuieli urmează a fi încasate din contul statului.

4. Decizia instanței de apel este contestată cu recurs ordinar de către:

4.1. Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta, care indică temeiurile pentru recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală și solicită casarea totală a acesteia, cu menținerea sentinței primei instanțe.

În argumentarea recursului, recurentul invocă că:

- hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția sau faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită;

- instanța de apel greșit a conchis că în acțiunile inculpatului Popa Ion nu sunt întrunite elementele infracțiunii prevăzute de art. 166¹ alin. (1) Cod penal, dar sunt prezente elementele infracțiunii prevăzute de art. 78 alin. (1) Cod contravențional, or această concluzie este întemeiată pe aprecierea greșită a probelor și circumstanțelor cauzei;

- având în vedere gravitatea și intensitatea durerilor cauzate părții vătămate Rogut Vasile, consecințele fizice și psihice survenite, în acțiunile inculpatului Popa Ion se întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 166¹ alin. (1) Cod penal;

- la adoptarea soluției, instanța de apel nu a luat măsurile necesare pentru ca probele prezentate de partea acuzării să fie cercetate și apreciate la justa lor valoare, astfel ca toate elementele de fapt să aibă o valoare juridică, prin ce instanța de apel a încălcat prevederile art. 414 Cod de procedură penală;

- în speța supusă examinării se reține deopotrivă prezența ambelor modalități de tratament, or inculpatul Popa Ion fiind membru al gărzii populare instituită pe lângă Primăria orașului Orhei și respectiv, fiind o persoană care, de facto exercita atribuțiile unei autorități publice, și care avea drept sarcină de bază asigurarea securității și apărarea intereselor legitime ale cetățenilor, nu a dat dovadă în exercițiul funcției sale de tact și politețe, astfel încât în cadrul unui conflict verbal cu victima Rogut Vasile i-a creat sentimentul de fobie (teamă), de neliniște, de inferioritate, capabil de a o umili și înjosi și, eventual, de a-i înfrânge astfel rezistența fizică și psihică a victimei, acțiuni care sunt apreciate drept tratament degradant. Ulterior, acțiunile inculpatului au fost precedate de agresarea victimei, care fără temei și necesitate, i-a aplicat ultimului o lovitură cu pumnul în regiunea capului, fapt de la care pătimitul și-a pierdut cunoștința, circumstanțe ce indică la prezența prejudiciului corporal efectiv, susceptibil de a produce intense tulburări psihice;

- revenind la situația de fapt reliefată în actul de învinuire, desprindem că durerea și suferința cauzată victimei Rogut Vasile, nu poate fi considerată o simplă „brutalitate” după cum a reținut instanța de apel, ba dimpotrivă acest comportament al inculpatului intră în conceptul infracțiunii de tratament inuman și degradant, or acțiunile făptașului exced un minim grad de gravitate;

- în speța supusă examinării, au fost constatate circumstanțe importante ce indică că, Popa Ion a acționat într-un mod violent și demonstrativ, exprimând în mod vădit o desconsiderațiune față de victimă, aplicând violența fizică asupra acestuia într-un mod ofensator, provocându-i victimei un sentiment de insecuritate pentru sănătatea dânsului precum și demonstrând o atitudine vulgară și grosolană, fapt ce denotă o atingere inevitabilă a drepturilor și intereselor personale ale victimei;

- se conturează suferința fizică și psihică provocată victimei Rogut Vasile, de către inculpatul Popa Ion, aceste stări aflându-se într-o strânsă conexiune și care la rândul său indică la prezența laturii obiective a infracțiunii de tratament inuman;

- pe parcursul examinării prezentei cauze penale s-a stabilit cu certitudine aplicarea violenței fizice asupra părții vătămate Rogut Vasile de către inculpatul Popa Ion, iar urmările prejudiciabile, se confirmă prin concluziile raportului de constatare nr.585 din 24.10.2016 și raportului de expertiză medico-legală nr. 122/D din 19.05.2017, potrivit cărora lui Rogut Vasile i-a fost provocată echimoză pe față ce se califică ca vătămare corporală neînsemnată;

- intenția inculpatului Popa Ion se demonstrează atât prin declarațiile acestuia, cât și din circumstanțele obiective, constatate prin mijloacele de probă administrate de către organul de urmărire penală și cercetate în ședințele de judecată, care indică că inculpatul dându-și seama de caracterul prejudiciabil al faptei sale, fără temei și necesitate, i-a aplicat lui Rogut Vasile o lovitură cu pumnul în regiunea capului;

- scopul special al inculpatului Popa Ion, s-a manifestat prin necesitatea pedepsirii părții vătămate Rogut Vasile, pentru pretinsul comportament al acestuia manifestat față de colaboratorii Gărzii Populare din orașul Orhei și acțiunile acestuia de fumat în public;

- chiar și în cazul în care victima Rogut Vasile, la data incidentului a avut o conduită presupus obraznică în raport cu membrii gărzii populare, nu poate fi justificată fapta inculpatului Popa Ion, care a manifestat acea agresiune fizică ce este una disproporționată și excesivă în circumstanțele cazului concret;

- instanța de apel nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, nu a analizat în deplină măsură componența elementelor constitutive a faptei prejudiciabile menționate mai sus, fiind prezentă discrepanța între cele reținute de instanțe și conținutul real al probelor și faptelor;

4.2. Avocatul Șteliman Serghei - reprezentantul părții vătămate, Rogut Vasile, care invocă temeiurile de recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 12), 15) Cod de procedură penală și solicită casarea acesteia cu menținerea sentinței primei instanțe.

În argumentarea recursului, recurentul invocă că:

- faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită;
- o instanță internațională de judecată, prin hotărâre pe un alt caz, a constatat o încălcare la nivel național a drepturilor și libertăților omului care poate fi reparată și în această cauză;

- din dispoziția art. 166¹ alin. (1) Cod penal, nu rezultă că această durere sau suferință trebuie numai decât să fie cauzată ore în șir, după cum a indicat instanța de apel;

- în ședința de judecată s-a constatat cu certitudine că inculpatul Popa Ion, fiind angajat al Gărzii Populare era o persoană publică, se află în misiune de patrulare și menținerea a ordinii publice, dată de conducerea Gărzii Populare de pe lângă Primarul Orhei, a cauzat părții vătămate Rogut Vasile leziuni corporale pricinuindu-i atât suferințe fizice, cât și psihice și făcând acest lucru intenționat;

- în acțiunile inculpatului au fost întrunite toate elementele infracțiunii prevăzute de dispoziția art. 166¹ alin. 1 Cod penal - subiect special persoană publică, care acționa la indicația unei autorității publice, latura obiectivă-pricinuirea părții vătămate a unor suferințe fizice și psihice, precum și latura subiectivă - intenția;

- delimitarea infracțiunii prevăzute de art. 166¹ alin. (1) Cod penal, de contravenția prevăzută de art. 78 Cod Contravențional se face nu după criteriul duratei acțiunilor, după cum a considerat instanța de apel, ci după subiect, care urmează să fie o persoană publică în exercițiul atribuțiilor sale, ceea ce în cazul dat a și avut loc;

- instanța de apel de fapt a introdus semne noi a laturii obiective ale infracțiunii prevăzute de art. 166¹ alin. (1) Cod penal, pe care legislatorul nu le-a prevăzut în dispoziția normei respective, adică de facto a modificat legea, asumându-și împuternicirile puterii legislative, prin ce a depășit limitele puterii judecătorești și a încălcat principiul separării puterilor;

- nu este întemeiată referirea instanței de apel la hotărârile Curții Europene, citate în decizie. În aceste hotărâri înalta Curte constată într-un caz concret că o acțiune de tratament inuman și degradant durează ore în șir, însă nu indică că tratamentul inuman ori degradant trebuie neapărat să dureze ore în șir, pentru ca fapta să fie încadrată ca tratament inuman ori degradant. Mai mult ca atât, există o vastă jurisprudență a Curții Europene, prin care au fost recunoscute ca tratament inuman și degradant și încălcare a art. 3 din Convenție Europeană, fapte de aplicare a violenței de către persoanele publice, ce au durat câteva secunde;

- dacă Curtea Europeană într-o hotărâre s-a referit la un caz concret ca având anumite elemente (durata maltratării), din aceasta încă nu rezultă că aceste elemente (durata încălcării) sunt obligatorii ca fapta să reprezinte o încălcare a art. 3 din Convenția Europeană;

5. Judecând recursurile ordinare în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

În speță se constată că recurenții s-au conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și au declarat recursurile ordinare în termen.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul, să caseze total hotărârea atacată și să mențină hotărârea primei instanțe, când apelul a fost greșit admis.

Potrivit prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

În sensul prevederilor din art. 414 alin. (1), 417 alin. (1) pct. 8), 419 Cod de procedură penală și a jurisprudenței naționale, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În același context, Colegiul penal lărgit menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea superficială sau motivarea în termeni vagi-evazivi, reprezintă motiv de casare.

Colegiul penal lărgit mai menționează că recurenții în recursuri, drept temei pentru declararea recursului au indicat prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 12), 15) Cod de procedură penală, și anume cazurile când *„hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită, o instanță internațională de judecată, prin hotărâre pe un alt caz, a constatat o încălcare la nivel național a drepturilor și libertăților omului care nu poate fi reparată în această cauză”*.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal lărgit reține că temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 12) Cod de procedură penală și-a găsit confirmarea în cauza dată, în sensul că faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Colegiul penal lărgit notează că din analiza materialelor cauzei, rezultă cert că prima instanță a apreciat obiectiv prin prisma art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, cumulul de probe administrat la urmărirea penală și examinat în ședința de judecată a primei

instanțe, descrise și în sentință (f.d. 18-27, vol. II), și corect a adoptat soluția de condamnare a lui Popa Ion, acțiunile acestuia în privința părții vătămate Rogut Vasile fiind corect încadrate în baza art. 166¹ alin. (1) Cod penal, ca cauzarea intenționată a unei dureri sau a suferinței fizice ori psihice, care reprezintă tratament inuman ori degradant, de către o persoană publică sau de către o persoană care, de facto, exercită atribuțiile unei autorități publice, stabilind veridic că învinuirea adusă inculpatului în baza art. 166¹ alin. (1) Cod penal, s-a confirmat pe deplin prin cumulul de probe administrat. Totodată, inculpatului fiindu-i aplicată de către prima instanță o pedeapsa individualizată corect în limitele Legii penale.

În acest sens, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel greșit a admis apelul declarat de către avocatul Dolgu Natalia în numele inculpatului Popa Ion și greșit a casat sentința și a reîncadrat acțiunile lui Popa Ion din art. 166¹ alin. (1) Cod penal în art. 78 alin. (1) Cod contravențional.

În urma analizei conținutului deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit notează că, la argumentarea soluției, instanța de apel a apreciat unilateral probele administrate la dosar, acordând o valoare primară declarațiilor inculpatului Popa Ion, în detrimentul probelor administrate de partea acuzării - declarațiile părții vătămate Rogut Vasile audiat doar în prima instanță, a raportului de expertiză judiciară nr. 122/D din 19 mai 2017, fără a aduce argumente plauzibile de respingere a valorii probatorii a acestor probe și fără a audia partea vătămată și martorii în ședința instanței de apel, audiind doar inculpatul și constatând incorect, în lipsa unei explicații plauzibile că în acțiunile inculpatului Popa Ion nu se întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 166¹ alin. (1) Cod penal, anume a laturii obiective și că acțiunea acestuia, care fiind încadrat în funcția de membru al gărzii populare instituită pe lângă Primăria orașului Orhei, în stradă, fără temei și necesitate a lovit cu pumnul în regiunea capului partea vătămată Rogut Vasile, nu depășește nivelul minim de severitate, dar cuprinde doar semnele contravenției prevăzute de art. 78 Cod contravențional.

Or, în acest sens, Colegiul penal lărgit atestă că CtEDO în jurisprudența sa constantă condamnă inactivitatea și investigarea inefficientă a plângerilor privind aplicarea oricăror forme de tortură sau tratament inuman sau degradant, și astfel, CtEDO în hotărârea sa în cauza Maier contra Republicii Moldova din 13 iulie 2021, a constatat încălcarea art. 3 CEDO, atât în aspect material, cât și procedural, și a statuat că: *"având în vedere lipsa oricărei explicații plauzibile pentru originea numeroaselor echimoze de pe diferite părți ale corpului reclamantului, Curtea a concluzionat că acesta a fost maltratată în perioada detenției timp de până la 10 minute. Mai mult, Curtea a reținut că în această cauză autoritățile nu și-au îndeplinit obligațiile care decurg din art. 3 CEDO, de a asigura o investigație eficientă a acuzațiilor reclamantului de rele tratamente"*.

În acest context, din considerentele expuse supra, Colegiul penal lărgit subliniază că acceptă argumentele primei instanțe (f.d.30-32, vol. II), care a invocat corect că: *„În ceea ce privește fapta prejudiciabilă, urmează a fi indicat, că la caz, aceasta s-a manifestat prin aceea că, Popa Ion în rezultatul unui conflict verbal avut loc cu Rogut Vasile, fără temei și necesitate, i-a aplicat ultimului o lovitură cu pumnul în regiunea capului.*

În acest context, urmează de specificat că pe parcursul examinării prezentei cauze penale s-a stabilit cu certitudine aplicarea violenței fizice asupra părții vătămate Rogut Vasile de către inculpatul Popa Ion.

Urmărilor prejudiciabile se confirmă prin concluziile raportului de constatare nr. 585 din 24.10.2016 și raportului de expertiză medico-legală nr. 122/D din 19.05.2017, potrivit cărora lui Rogut Vasile i-a fost provocată echimoză pe față ce se califică ca vătămare corporală neînsemnată.

Mai mult, urmează a fi subliniat că în ședința de judecată, s-a stabilit faptul că inculpatul Popa Ion a aplicat violența fizică asupra părții vătămate Rogut Vasile, aplicându-i o lovitură cu pumnul, însă inculpatul a indicat că a intervenit doar pentru a-i despărți că partea vătămată a început să fie agresiv cu colegul său și că l-a luat pe la spate pentru a-le desparte de încăierare.

La caz, scopul special s-a manifestat prin necesitatea pedepsirii părții vătămate, Rogut Vasile pentru pretinsul comportament a acestuia manifestat față de colaboratorii Gărzii Populare din orașul Orhei și acțiunile acestuia de fumat în public.

În fișele de post ale membrilor Gărzii Populare din orașul Orhei dar și Regulamentului cu privire la activitatea gărzii populare a orașului Orhei, aprobat prin decizia Consiliului orășenesc Orhei nr. 1.13 din 12.02.2016 este stipulată obligația acestora să activeze în baza principiului legalității, apărării drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățeanului, umanismului, asigurarea securității și apărării intereselor legitime ale cetățenilor, să dea dovadă de tact și politețe în exercițiul funcțiunii, să-și facă conștiincios datoria pe sectorul încredințat, să cunoască și să respecte cu strictețe legislația în vigoare", ce sunt în corespundere cu cumulul de probe cercetat în ședința de judecată de prima instanță, apreciat just de prima instanță prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, descris și analizat amănunțit în conținutul sentinței, totodată cu expunerea asupra chestiunilor esențiale supuse atenției sale - și anume depășirea gradului minim de severitate a acțiunilor violente a inculpatului Popa Ion pentru a fi încadrate în baza art. 166¹ alin. (1) Cod penal, ce denotă cu certitudine că sentința primei instanțe a fost adoptată legal și întemeiat, cu respectarea tuturor cerințelor prevăzute de art. 385 Cod de procedură penală.

Mai mult, Colegiul penal lărgit invocă că chiar și în ipoteza în care partea vătămată Rogut Vasile, la data și ora comiterii infracțiunii, a avut un comportament

deviant sau obraznic în raport cu membrii gărzii populare, acest fapt nu poate justifica fapta inculpatului Popa Ion, care nu a încercat să stopeze partea vătămată prin acțiuni temperate și legale, dar a lovit partea vătămată Rogut Vasile cu pumnul în regiunea capului, în rezultat la ce partea vătămată a căzut jos pe spate lângă scări, acestuia i-au fost cauzate vătămări corporale neînsemnate și a pierdut cunoștința, ce este o acțiune disproporțională și excesivă în coraport cu acțiunile pretins ilegale a părții vătămate, care era agresiv.

Totodată, Colegiul penal lărgit reține că durerea și suferința părții vătămate Rogut Vasile, nu poate fi considerată o simplă "*brutalitate*", după cum a reținut instanța de apel (pct. 41, f.d. 82, vol. II), dar acest comportament al inculpatului cade sub incidența infracțiunii de tratament inuman și degradant, or acțiunile inculpatului Popa Ion exced gradul minim de severitate admis de prevederile legale în acțiunile sale, care poate să le întreprindă în vederea intervenirii și stopării unui eventual comportament conflictual a părții vătămate.

În acest sens e relevant de reținut, că potrivit jurisprudenței CtEDO, tratamentele sunt considerate fiind „*inumane*” pentru că au fost premeditate, au fost aplicate continuu și au cauzat fie vătămări corporale, fie afecțiuni fizice și psihice. *Tratamentele sunt considerate a fi „degradante” deoarece prin natura lor creează victimei un sentiment de teamă, angoasă și inferioritate, de natură să o umilească și să o devalorizeze* (hotărârea Kudla vs Polonia din 26 octombrie 2000, p. 92).

CtEDO a constatat că termenul „*grav*” este, la fel ca și termenul „*nivelul minim de severitate*”, necesar pentru ca articolul 3 să devină aplicabil, fiind prin natura lucrurilor, relativ (ibid., § 100): el depinde, de asemenea, de toate circumstanțele cauzei, cum ar fi durata tratamentului, efectele sale fizice sau psihice și, în anumite cazuri, sexul, vârsta și starea sănătății victimei (Kalashnikov vs Russia, nr. 47095/99, § 95, ECHR, 2002-VI). Mai mult, atunci când Curtea analizează dacă tratamentul este „*degradant*” în sensul articolului 3, ea va lua în calcul dacă scopul acestui tratament a fost de a umili și înjosi persoana și dacă, în ceea ce privește consecințele, *acest tratament a afectat negativ personalitatea ei, într-un mod incompatibil cu articolul 3. Chiar și absența unui asemenea scop nu poate exclude categoric o constatare a violării articolului* (Valasinas vs Lithuania, nr. 44558/98, § 101).

Nu în ultimul rând, se mai relevă că instanța de apel fără un motiv clar, contrar principiului contradictorialității, prevăzut în art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, la examinarea cauzei în ordine de apel nu a supus cercetării obiective întregul material probator administrat la dosar de partea acuzării, nu a audiat partea vătămată și martorii, audiați doar în ședința primei instanțe, probe care au stat la baza soluției corecte a primei instanțe de condamnare a lui Popa Ion pe art. 166¹ alin. (1) Cod penal.

În acest sens instanța de apel greșit a concluzionat că – „*la caz lipsește latura obiectivă care este caracterizată prin acțiunea sau inacțiunea de cauzare a unei dureri sau suferinței fizice sau psihice, care reprezintă tratament inuman sau degradant* (f.d. 81, vol. II), fără a lua în considerare aspectele particulare ale cauzei identificate de prima instanță, or aceasta corect a ținut cont de faptul că în speță este prezentă suferința fizică și psihică cauzate părții vătămate Rogut Vasile de către inculpatul Popa Ion, iar aceste urmări prejudiciabile sunt într-o strânsă conexiune și sunt în legătură de cauzalitate cu acțiunile inculpatului Popa Ion, ce atestă prezența laturii obiective a infracțiunii incriminate.

Astfel, se conchide asupra netemeinicii soluției instanței de apel, care fără o analiză și apreciere prin coroborare a probelor administrate în cauză a concluzionat și pronunțat nejustificat o hotărâre de reîncadrare a acțiunilor inculpatului Popa Ion din art. 166¹ alin. (1) Cod penal în art. 78 Cod contravențional, fără a aduce argumente suficiente în acest sens.

În consecință, Colegiul penal lărgit consideră că recursurile ordinare declarate urmează a fi admise cu casarea totală a deciziei instanței de apel ca fiind neîntemeiată și cu menținerea sentinței primei instanțe, prin care Popa Ion a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 166¹ alin. (1) Cod penal, din motiv că apelul a fost greșit admis, în speță confirmându-se temeiul pentru recurs, prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 12) Cod de procedură penală, în sensul că faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

6. Conducându-se de prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta și de către avocatul Șteliman Serghei în numele părții vătămate Rogut Vasile, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 ianuarie 2021, în cauza penală privindu-l pe **Popa Ion Xxx**, cu menținerea în totul a sentinței Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 22 septembrie 2020, în această cauză penală.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **25 august 2021**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Guzun Ion

Boico Victor